

ICOMOS^{2/2017}_{in}

Suomen osaston jäsentiedote

ICOMOSin SUOMEN OSASTO r.y.
ICOMOS Finska nationalkommittén r.f.
The ICOMOS Finnish National Committee
INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

Kirjoittajat:

Kirsti Kovanen, Uula Neitola, Risto M. Pitkänen,
Minna Silver, Juhana Heikonen

Kannen kuva:

Uula Neitola

Taitto:

Uula Neitola

2/2017

ICOMOSin Suomen osasto r.y:n jäsentiedote 2/2017

Sisällys

Pääkirjoitus

Kuvia ICOMOSin Suomen osaston vuosijuhlilta

Juhana Heikosen esittely

Matkakertomus - Minna Silver

Matkakertomus - Risto M. Pitkänen

Matkakertomus - Uula Neitola

Avoimet seminaarit ja konferenssit

Pääkirjoitus

Suomen ICOMOSin juhluvuosi on pian päättyvässä. Tapahtumarikas ja tietosisällöltään monipuolinen loppuvuosi on tuonut jäsenille monia tapahtumia ja ajattelemisen aiheita. Osaston puolenvuosisadan juhlistamiseksi kokoontui runsas joukko kuulijoita Tieteiden talolle seminaariin, jossa olivat esillä Palmyran arkeologisten kohteiden mallintaminen ja Shirazin kaupungin asukasläheinen suojelumalli. Luennot herättivät paljon keskustelua. Juhlat jatkuivat Lapinlahden sairaalassa Jukka Jokilehdon luennolla ja pyöreän pöydän keskustelulla, jossa analysoitiin menneiden vuosikymmenten kehitystä kaupungeissa ja yleisemminkin Suomessa. Keskustelut jatkuivat vapaamuotoisesti ja vilkkaana illallisen äärellä. Tämän lehden kuvat tarjoavat näkymiä noihin keskusteluihin. Matkaraportit kertovat joistakin tämän vuoden seminaareista ja kokouksista, joihin jäsenet ovat osallistuneet.

Suomen kuuden hengen delegaatio palasi tällä viikolla Delhistä, kansainvälisen ICO-

MOSin kolmivuotiskauden 2015 – 2017 päättäneestä yleiskokouksesta. Siellä hyväksyttiin mm. uusia periaatetekstejä kaupunkipuistoille, maaseutumaisemille, puurakennusperinnölle ja arkeologisille puistoille. Symposiumin pääteemana oli Kulttuuriperintö ja demokratia. Yleiskokous hyväksyi myös keskusteluista ja esityksistä kootun Delhin julistuksen. Vaaleissa järjestö sai uuden 20-henkisen hallituksen, se istuu seuraavat kolme vuotta japanilaisen Toshiyuki Konon johdolla. Yleiskokouksen päätöksiä ja tapahtumia raportoidaan tarkemmin seuraavassa, ensi vuoden ensimmäisessä jäsenlehdessä.

Nyt toivotan kaikille laskeutumista oikein hyvään, rauhalliseen ja rentouttavaan joulun aikaan sekä lupaavia näkymiä vuodelle 2018.

Kirsti Kovanen

Suomen ICOMOSin varapuheenjohtaja

ICOMOSin Suomen osaston 50-vuotisjuhlia vietettiin 10.10. Lapinlahteen lähteellä. Ilta sujui rattaosasti hyvien ja mielenkiintoisten esitysten, paneelikeskustelun, yhteisen tekemisen sekä herkullisen juhla-aterian äärellä.

Juhana Heikonen

hallituksen jäsen
arkkitehti SAFA
FM, TkT

Olen Suomen ICOMOS:in hallituksen uusin jäsen. Rivijäsenenä olen ollut jo 2003 lähtien ja kun mahdollisuus liittyä hallituksen tarjoutui, otin sen vastaan erityisen mielelläni koska olen ollut aktiivinen myös muissa järjestöissä, sillä näen järjestötoiminnan arvokkaana osallistumisen muotona.

Koulutukseltani olen ensisijaisesti arkkitehti ja valmistuin 2002 TKK:n arkkitehtiosastolta. Koska arkkitehtuurin historia on ollut aina lähellä, opiskelin myös Helsingin yliopistossa taidehistoriaa klassillinen arkeologia, yleinen historia ja latina sivuaineinani. 2006 valmistuin yliopistolta gradunani San Clementen varhaiskristilliset rakennusvaiheet ja josta lopulta laadin myös väitöskirjan Aalto-yliopistoon.

Omaa pientä arkkitehtitoimistoani olen pyörittänyt vuodesta 2003. Pääalueenani ovat olleet peruskorjaukset ja restauroinnit sekä niihin liittyvien selvitysten laadinta. Lisäksi olen opettanut arkkitehtuurin

historiaa Aallossa. Mittavampi opetustyöni on jatkunut 2007 lähtien Suomen Rooman-instituutissa, jossa vedän arkkitehtiopiskelijoille suunnattua nk. "Grand Tour"-kurssia Italiassa kuukauden jaksoissa.

Kuten myös alkuperäisenä motiivina "Grand Tour"-kurssiin oli, jaan laajemmassa mittakaavassa huolen ohuen historiallisen rakennuskantamme säilymisestä. Historioitsijana näen erityisesti pääkaupunkiseudun täydennysrakentamisessa nykyisessä poliittisessa ilmapiirissä samoja piirteitä kuin 60-luvulla, jolloin historiallisten kerrostumien annettiin kadota lyhytnäköisen voitontavoittelun tieltä. Myös tämän vuoksi näen ICOMOS:in kaltaisen järjestötoiminnan erityisen tärkeänä.

Matkakertomus

Minna Silver

DIGITAL WORKFLOW FOR HERITAGE CONSERVATION

CIPAn kansainvälinen symposium Ottawassa Kanadassa

28. elokuuta - 1. syyskuuta 2017

Johdanto

CIPA on ICOMOSin ja ISPRS:n (International Society of Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences) yhteinen kulttuuriperinnön tallennukseen ja dokumentointiin erikoistunut kansainvälinen komitea, sen entinen nimitys oli arkkitehtuurin fotogrammetriakomitea. CIPAn toimintaan kuuluu kansainvälisen symposiumin järjestäminen joka toinen vuosi, ja tänä vuonna 2017 symposium järjestettiin Ottawassa Kanadassa. Symposium oli viisipäiväinen. Siihen osallistui noin 360 kulttuuriperinnön ammattilaista ja opiskelijaa eri puolilta maailmaa, yhteensä noin 30 maasta. Symposiumin keskuksena toimi Carletonin yliopisto, ja isäntänä erityisesti sen arkkitehtuuri-osasto laboratorioneen.

Symposiumin julkaisut

Symposium julkaisi yhteensä 220 referoitua artikkelia ISPRS:n Annals- ja Archives-sarjoissa, jotka ovat saatavilla avoimesti internetissä:

- Annals IV-2/W2:
- <https://www.isprs-ann-photogramm-remote-sens-spatial-inf-sci.net/IV-2-W2/>
- Archives XLII-2/W5:
- <https://www.int-arch-photogramm-remote-sens-spatial-inf-sci.net/XLII-2-W5/>

CIPAn hallituksen kokous

Ennen symposiumia lauantaina 26.8. järjestettiin CIPAn hallituksen vuosittainen tapaaminen, johon allekirjoittanut osallistui täysjäsenenä. Kokous kestää yhden päivän. Kokouksessa esiintyviin suunnitelmiin kuului nyt mm. CIPAn 50-vuotiskokous, kesäkoulun järjestäminen, Syyrian kulttuuriperinnön säilyttämiseen tähtäävä työ, ICOMOSin yleiskokouksessa Intiassa järjestettävä tapaaminen ICORPin ja IS-CARSAHin kanssa, uuden logon valinta, CIPAn toiminnan uudelleen strukturointi ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Myös tulevan CIPA-symposiumin valinta kuului aiheisiin, mutta hallitus piti päätöskokouksen vasta symposiumin loppupuolella.

Symposiumin ohjelma ja suomalaisosalistuminen

Symposiumin ohjelmaan kuului pääsessioiden lisäksi 28 rinnakkaista sessiota neljän päivän aikana sekä symposiumia edeltävät workshopit. Sessioissa oli suullisia esityksiä että postereita. Lisäksi oli tekniikan alan yritysten esittelytila, jossa saattoi tutustua kameroihin, laserkeilaimiin ym. Allekirjoittanut toimi puheenjohtajana sessiossa *Recording Heritage Places at Risk* to 31. elokuuta 2017 ja osallistui yhtenä auktorina suomalaisten yhteisartikkelilla Silver et al. *Applying Satellite Data Sources in Documentation and Landscape Modelling for Greco-Roman/Byzantine Fortified Sites*. Filtri Kenneth Silver esitteli julkaisun 1.9. pide-

tyssä sessiossa *Identifying Heritage Places for Posterity and Preparedness*.

Keskiviikkona 30.9. oli valinnainen tekninen kierros/retki eri kohteisiin, mm. Montrealiin. Allekirjoittanut osallistui Kanadan parlamentin sisäosien kierrokseen ja ulkona sen maisema-arkkitehtonisen suunnittelun esittelyyn. Viimemainittua esitteli äitinsä puolelta Kanadan-suomalainen Ottawan kaupungin maisema-arkkitehti. Molemmat tutustumiset sekä parlamentin arkkitehtuuriin että ulkoiseen maisemointiin olivat mitä mielenkiintoisimpia.

Workshopit

Ennen symposiumia sunnuntana 27.8. saattoi osallistua päivän kestäviin eri aiheita käsitteleviin workshoppeihin. Itse osallistuin AMALin Heritage -workshopiin, jossa opeteltiin käyttämään AMALin kulttuuriperinnön uhkatilanteissa käytettävää työkaluohjelmaa padien tai älypuhelimien avulla. Työkalu muistuttaa pidemmälle dkehitettyä digitaalsita joukkoistamista. Dokumentointikohteeksemme olimme ottaneet Rideau Canalin, joka on yksi maailmanperintökohteista.

Tarkoituksena oli kentällä *in situ* digitaalisesti kuvata ja tehdä älypuhelimien ohjelmistoon ladattavilla lomakkeille perusarviointia eri rakenteiden kunnosta, varsinkin tässä tapauksessa kanaalin sulkujen kunnosta, ja suosituksia niiden säilyttämiseksi ja ylläpitämiseksi. Työ oli mitä kiinnostavinta. Otimme yleiskuvista yksity-

iskohtakuviin ja täytimme kyselyjä. Arvioiden tulokset lähtivät suoraa älypuhelimesta AMALin ohjelmistokeskukseen. Ohjelma on kätevä ja se on vapaasti käytettävissä.

Pääpuhujat

Varsinaisen symposiumin avasi paikallinen Kanadan intiaanien vanhimpiin kuuluva puheellaan ja erilaisilla rituaaleilla. Yliopiston edustajat esittivät tervehdyksen.

Symposium pääpuhujiiin kuului kulttuuriperintöalan digitaalisen dokumentoinnin merkittäviä vaikuttajia: Richard O'Connor Yhdysvaltain puistopalveluista, Chance Coughenour Googlen taide ja kulttuuriosastolta, ICOMOSin presidentti Gustavo Araoz, James Hayes Carletonin yliopiston sukeltavan kokemuksen medialaboratoriosta, Zaki Aslan arabialueen ICCROMin johtohahmoja, Elizabeth Lee CyArkista ja Brandon Montellato yliopiston suhdepäällikkö, Tsinghua Heritage Institute for Digitizationin presidentti Yan He, knasainvälinen digitaalisten innovaatioiden kehittäjä kulttuuriperinnön, insinööritieteiden ja taiteiden alalla Alonzo Addison ja UNESCON ehkäisevän konservoinnin, ylläpidon ja monitoroinnin professori Koen Van Balen.

Pystyin seuraamaan pääpuhujien esityksiä valikoivasti. Richard O'Connorin esitys Yhdysvaltain Ellis Islandin dokumentoinnista laserkeilauksen avulla oli todella vaikuttava. Tämä siirtolaisten alue, jonne laivat purkivat siirtolaiset 1800-1900-luvuilla on New Yorkin edessä sijaitseva saari, joka itse asiassa on yhdistelmä kolmesta saaresta.

Chance Coughenour, vasta Googlen nimittämä päällikkö kulttuurialalle, esitteli havainnollisesti, kuinka Google kerää taidetta jokaisen ulottuville ja kehittää digitaalisesti taiteen katseluun erilaisia mahdollisuuksia. Myös Alonzo Addisonin pitkän aikavälin näkymät digitaalisessa tallennuksessa ja dokumentoinnissa olivat hedelmällisiä. Hän on ollut kehittelytyössä mukana vuosikymmeniä, ja on järjestämässä alan kongressia San Fransicoon. Zaki Aslan esitteli Lähi-idän kulttuuriperinnön tuhoja Aga Khan centerissä järjestetyssä pienimuotoisessa paneelissa.

Ohjelmistoja ja avoimia käyttömahdollisuuksia

Erilaisten inventaarioiden ja tietokantojen tekeminen on monilla organisaatioilla työn alla. GIS eli paikkatietojärjestelmät ja HBIM eli Historic Building Information Modeling¹ olivat yhden session aiheena.

Kuten edellisissä symposiumeissa Ottawassakin käsiteltiin, jopa workshopin muodossa ARCHES-ohjelmistoa, joka on vapaasti käytettävissä oleva ohjelmisto kulttuuriperintökohteita koskevien tietokantojen rakentamisessa. Se on osittain Getty Conservation Institutun luoma. Useat tietokannat, kuten Syyrian muinaismuistojen suojelemiseen tähtäävät tietokannat, ovat ryhtyneet käyttämään ARCHESia ja tuomaan aineistoja vapaasti internetiin kaikkien saataville. Osa aineistoista tietysti pidetään suojelu- ja turvallisuussyistä netin ulottumattomissa.

Tekniikoita

Laserkeilausten lisäksi digitaalisten kuvien käyttö kulttuuriperinnön dokumentoinnissa ja 3D-mallinnukset olivat keskeisiä aiheita. Digitaalisen joukkoistamisen keinoin pyritään keräämään yhä enemmän dokumentointiaineistoja. GIS eli paikkatietojärjestelmät olivat mukana esityksissä mutta eivät yhtä vahvasti kuin vuosia sitten. Digitaalinen joukkoistaminen on yksi keino hankkia aineistoja mm. alueilta, jossa kulttuuriperintö on uhattuna.

Mukaan on tullut myös yhä enenevässä määrin virtuaalisen ja lisätyn todellisuuden käyttö, varsinkin kokemuksellisessa mielessä. Virtuaalimuseot kertovat ja jakavat kokemuskiä rakennetusta ympäristöstä ottaen maisemat huomioon. BIM eli Building Information Modeling oli myös keskeisesti esillä. Koska CIPA on erityisesti fotogrammetriaan keskittyvä komitea, useat esitykset myös käsittelivät fotogrammetrisia tekniikoita ja niiden mahdollisuuksia sekä kehitettyjä uusia menetelmiä. Algoritmien käyttö tuli esille useissa tekniikoissa.

CIPAn hallituksen kokous on ensi kesäkuun 2018 alussa Riva del Gardassa Italiassa. Seuraava CIPA-symposiumi päätettiin CIPAn hallituksen äänestyksellä järjestää **Avilassa Espanjassa 1.-6. syyskuuta 2019.**

1 **Historic building information modelling (HBIM)** on uusi systeemi, jota käytetään historiallisten rakenteiden mallintamisessa. Siinä kerätään laserkeilauksella ja digitaalisella kameroilla dokumentointiaineistoa. Laserkeilaus- ja kuva-aineistot yhdistetään valitulla tietokoneohjelmalla.

Matkakertomus

Risto M. Pitkänen

Your way or my way?¹

ICOMOSin kongressi Lissabonissa 5. – 8. heinäkuuta 2017

kulttuurien kohtaamisesta syntyneen rakennusperinnön suojelusta

Não sou nem ateniense nem grego.

Mas sim um cidadão do mundo.

» En ole ateenalainen tai kreikkalainen, vaan maailman kansalainen.” Jokaisen kongressipäivän aamuna tavailin tätä Sokrateen lausetta, joka on sinivalkoisin azulejos-laatoin kirjoitettu Lissabonin yliopiston metroaseman seinään. Kerran maailman meriä hallinnut Portugalin pääkaupunki on vieläkin koko maailman kohtaamispaikka.

Portugalin Icomos ja ARTIS, Lissabonin yliopiston taidehistorian laitos olivat yhdessä järjestäneet heinäkuisen kongressin, jonka aihe oli monikulttuurisen rakennusperinnön säilyttäminen. Kysymyksenasettelu ”Yourway or my way?” oli inspiroinut tutkijoita ja asiantuntijoita kirjaimellisesti kaikkialta maailmasta.

Osallistujia oli lähes sata, kaikista maanosista eteläistä Afrikkaa ja Kaukoitää myöten. Suuri poissaolija oli kylläkin Venäjä. Lisäksi järjestelyistä ARTISin puolesta vastannut Joaquim Manuel Rodriguesdos-Santos pahoitteli, että useita osallistujia jätti aivan viime hetkelläsaapumatta kongressiin, vaikka heidän puheaikansa oli vahvistettu ja käsikirjoituksensa hyväksytty julkaistavaksi kongressipapereissa. Matkustaminen ei ole aina helppoa eikä halpaa... ja monelle tutkijalle on tärkeintä saada artikkeli tämän taivon julkaisuun. Tästä seurasi ohjelmaan viime hetken muutoksia ja Joaquimille harmaita hiuksia. Minä jäin kaipaamaan mm. amerikkalaista arkkitehtia Svetlana Andersonia, joka on tutkinut Suomen Karjalan sekä Karjalan tasavallan kirkkoja ja julkisia rakennuksia.²

Merkittävä poissaolija oli Gustavo Araoz, joka oli terveyssyistä peruuttanut osallis-

tumisensa. Sen sijaan paikalla olivat Siegfried Enders, Icomosin Shared Built Heritage eli SBH-komitean puheenjohtaja, sekä Jukka Jokilehto ja Azar Soheil-Jokilehto. Heidän aina sympaattinen läsnäolonsa monine keskusteluineen oli tietenkin minulle, uudelle Icomosin jäsenelle, äärimmäisen antoisaa.

Tämän laajuudessa kongressissa voi olla turhauttavaa, kun yhtäaika vedetään kolmea, joskus neljääkin teemasessiota eri saleissa. Olin seurassa uusi, enkä aluksi tuntenut ketään. Miten valita vaikkapa Puolan uskonnollisten vähemmistöjen rakennusperinnön, Istanbulin Topkapi-palatsin, Pohjois-Italian synagogien ja Egyptissä vaikuttaneiden rakennuskonservointikoulukuntien väliltä, kun voi olla vain yhdessä paikassa? Aikataulutuksesta huolimatta eivät puheenvuorot eri saleissa olleet läheskään saman mittaisia, joten osoittautui käytännössä mahdottomaksi hypätä salista toiseen kesken session. Sitä paitsi kiintoisasta aiheesta saattoi puhua henkilö, joka tyytyi vain lukemaan paperista artikkelinsa tekstin, usein vielä pikavauhtia. Käytännössä tapahtuikin niin, että kun aloin tutustua mielenkiintoisiin ihmisiin, menin seuraamaan heidän esitelmäänsä, ja sitten niitä joita hekin menivät kuuntelemaan. Tietenkin kävi niin, että viimeisenä päättäjäsiltana tutustuin vielä tavattoman kiehtoviin tutkijoihin, joiden esitelmää tosisesti jäin kaipaamaan. Onneksi kongressin julkaisun luvataan tulevan pika-puoliin painosta.

Portugalin Icomosin puheenjohtaja Maria Ramalho on vilkas ja miellyttävä tuttavuus. Hän kertoo, että järjestö on pieni ja

vähävarainen ja siksi keskittyy oman alueensa asioihin, joita on runsaasti. Portugalissa on 15 vahvistettua maailmanperintökohdetta, odotuslistalla ehkä tusinan verran ja vielä runsaasti muita kohteita, jotka vaativat huomiota. Ainakaan järjestön kustannuksella kukaan ei ole lähdössä New Delhin yleiskokoukseen joulukuussa. Tämä siitähän huolimatta, että kongressin aiheiden joukossa suuri osa koskee Intiaa. Portugalilla on ollut merentakaisia alueita paitsi Brasiliassa ja Afrikassa, myös Intiassa sekä Kiinassa ja Kaakkois-Aasiassa. Nämä vanhat yhteydet toivat useita kiintoisia ja minulle täysin uusia aiheita esitelmien joukkoon.

Entä vapaa-aika? Sitä oli vain vähän, lomani oli lyhyt ja kongressipäivät pitkiä. Kuitenkin ohjelmaani mahtui Lissabonin azulejos-museo erään ruokatunnin pidennyksenä, nopea lounas ja yhtä nopea taksimatka sinne edestakaisin. Azulejo on Portugalissa tyypillinen keraaminen ornamenttilaatta, joka on sukua Delftin keramiikalle. Lumoava museo on järjestetty Madre Deus -luostariin, joka sekin on näkemisen arvoinen. Ehkä unohtumattominta oli valtava kokoinen laattateos, jossa näkyy Lissabonin kaupungin panoraama ennen vuoden 1755 maanjäristystä.

Iltaisin käytiin yleensä syömässä sataman vanhassa kauppahallissa, joka on TimeOut-lehden aloitteesta korjattu ja muodistettu, samaan tapaan kuin Firenzen Mercato Centrale tai Hietalahden halli Helsingissä, mutta vain monta kertaa isompana. Kauppahalli oli purku-uhan alla kuten niin moni kaltaisensa, mutta se pelastettiin ja on nykyään

lissabonilaisten, nuorten ja ikinuorten, yhteinen olohuone ja iloinen ruokasali, jossa usein soittaa myös tanssiorkesteri. Portugalilaisen keittiön antimia, jälkiruokia ja viinejä voi edullisesti nauttia pitkissä yhteispöydissä tai ostaa mukaansa. Halli on hyvä esimerkki siitä, miten elävä käyttötarkoitus voi pelastaa tuohon tuomitun rakennuksen.

Kaupunkiyhteisönä Lissabon on silminnähten vaurastunut ja uudistunut, mutta asialla on muitakin puolia. Niistä juttelin juuri tuolla kauppahallissa nuoren ranskalaisen arkkitehdin kanssa, joka on päätenyt sinne myymään leivoksia. Hän kertoo ansaitsevansa herkullisia *éclairskonceptuels*³-leivoksia myymällä enemmän kuin arkkitehtina Lissabonissa tai kotikaupungissaan Marseillessa. Hänen mukaansa vilkas airbnb-vuokraus on muuttanut Lissabonia ja on viemässä sitä Barcelonan suuntaan. Asuntojen ja alueiden arvo nousee, entinen väestökanta hajaantuu, korttelikaupat muuttuvat merkkiputiikeiksi eikä vanhoilla lissabonilaisilla enää ole varaa asua kotikaupungissaan. Kysyin, onko hän kiinnostunut rakennusperinnön suojelusta. Tästä seurasi kyllä mielenkiintoinen keskustelu, jossa myös ICOMOS mainittiin, mutta toistaiseksi Lissabonin kävijät saavat edelleenkin herkutella hänen leivoksillaan.

Kongressin päättäjaisseremonia pidettiin arvokkaassa ympäristössä, kaupungin länsipuolella olevassa Jerónimos-luostaris- sa, josta tuli maailmanperintökohde 1983. Valtaisa rakennus on resurssija säästämättä restauroitu vuosituhanen vaihteessa; tulos

on vaikuttava, mutta valtameren rannalla sijaitseva kohde paljastaa jo nyt monin paikoin haavoittuvuutensa.

Päättäjäsillanvietosta toipuneet pääsivät vielä lauantaina koko päivän retkelle Sintran pieneen kaupunkiin, joka sijaitsee kukkuloilla parikymmentä kilometriä Lissabonista luoteeseen ja on omana kokonaisuutenaan maailmanperintökohde. Sintran henkeäsalpaavia maisemia emme kuitenkaan päässeet näkemään, koska tuona keskikesän lauantaina kaupunki oli sankan sumun peitossa. Sen sijaan ehdimme päivän mittaan kokea runsaasti kaupungin monimuotoista palatsiarkkitehtuuria, puutarhojakaan unohtamatta.

Matka todella kannatti, kongressi oli minulle kuin intensiivikurssi ja solmin monia uusia tuttavuuksia.

Risto M. Pitkänen on taidehistorian pääaineopiskelija Helsingin yliopistossa ja Suomen ICOMOSin jäsen vuodesta 2017. Hän osallistui kongressiin omalla kustannuksellaan

¹ <https://congressartis.wordpress.com/>

² Hänen artikkelinsa on luettavissa nettissä: <https://www.slideshare.net/svetanderson/conference-paper-preserving-trans-cultural-heritage-your-way-or-my-way-july-58-lisbon-portugal>

³<https://www.timeoutmarket.com/lisboa/en/eat-and-drink/l-eclair/>

Päättjäistunnelmaa Jerónimos-luostarissa: perinteinen Pastel de nata-leivos ja lasi portviiniä.

Matkakertomus

Uula Neitola

World Heritage Young Professional Forum

Varsovassa ja Krakovassa 25.6.-4.7.2017

Johdanto

Vuoden 2017 World Heritage Young Professional Forum järjestettiin Varsovassa ja Krakovassa, Puolassa 25.6.-4.7.2017. Osallistujia foorumissa oli edustettuna 30 eri maasta. Foorumin kaksiosaisuutta oli mainostettu hyvissä ajoin, ja järjestäjien puolesta kahteen kaupunkiin sijoittuva foorumi oli yleisesti ottaen mielekkäänä pidetty asia. Sain kunnian osallistua nuorisodelegaattina foorumiin Suomen maailmanperintökomiteakauden viimeisenä vuonna. Tässä raportissa esittelen lyhyesti foorumin tavoitteet ja ohjelman sekä oman arvioni foorumin toteutumisesta.

Foorumi järjestettiin temalla Lost and Recovered Heritage, joka näkyi aktiviteeteissa ja kohdekäynneillä läpi ohjelman. Ohjelmarunko oli suunniteltu vedenpitäväksi,

joskin hyvin intensiiviseksi. Järjestäjätaho piti huolta, että osallistujien tarpeet tulivat huomioiduksi ja keräsivät palautetta sekä foorumin aikana että sen jälkeen. Järjestäjät olivat selkeästi nähneet vaivaa toimivan ohjelman suunnittelussa sekä aiheeseen sopivien puhujien sekä työpajojen järjestelyissä.

Panos foorumintoteutumiseen tuli useilta tahoilta: Polish National Commission for UNESCO, Międzynarodowe Centrum Kultury, International Cultural Centre in Krakow ja The Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland. Puolasta Ewa Wojton, Marek Swidrak, Michal Wisniewski, Agata Wasowska-Pawlik ja Anna Depowska. Unescosta Mike Turner, Aisha Darwish, Malgorzata Herbich, Tamás Fejérdy, Ines Yousfi, Sonia Zerroualy ja Yu Shen.

Teema ja tavoitteet

Foorumin läpikantava teema *Lost and Recovered Heritage* sisälsi mielenkiintoisen kattauksen erilaista ohjelmaa osallistujille kahden viikon ajan. Tavoitteena foorumilla oli tutustuttaa osallistujat tarkemmin Puolan toisen maailmansodan jälkeisen rakennushistoriallisen kulttuuriperinnön vaalimiseen ja toteutumiseen eri lähtökohdista. Tavoitteeseen pyrittiin erilaisten työpa-jatyypisten ohjelmanumerojen ja aktiivisen osallistumisen kautta.

Teeman mukaisesti järjestävä taho oli pyrkinyt valitsemaan kohteet tasapuolisesti Puolan aineellisen kulttuuriperinnön historiallisista lähtökohdista ja rekonstruktion näkökulmasta. Usein foorumin osallistujat haastettiin asiantuntijaesitysten toimesta myös pohtimaan rekonstruktion näkökulmia ja pitämään esityksiä erilaisista aiheeseen liittyvistä topiikeista, mikä osallisti hyvin tiedollisen ja yhteisöllistävän tavoitteen toteutumista.

Maailmanperintökomitean simuloinnissa ei tarvinnut istua vakavana, vaikka istunnossa otettiin esille vakaviakin asioita. Vasemmalta Nguyễn Nam Khánh, Andrijana Filinaitė, Uula Neitola, Noelia Roa Restan ja Juhee Woo.

Foorumin teema sopi hyvin miljööseen, sillä Puolassa, eritoten Varsovassa jälleenrakentamisen jäljet näkyvät kaupunkikuvassa ja se on oleellinen osa Puolan aineellista kulttuuriperintöä ja sen vaalimista. Koska osallistujat tulivat eri puolilta maailmaa, eivätkä lähtötasotiedot Puolan rakennusperinnöstä olleet suuret, keskittyivät foorumin asiantuntijaesiintyjät puhumaan rekonstruktiosta ja teemasta hyvin yleisellä tasolla, mikä oli sekä foorumin tiedolliselle toteutumiselle sekä etua että haittaa.

Osa teemaa oli myös järjestää foorumi kahdessa kaupungissa, jotta osallistujat

näkisivät teeman mukaisesti, miten erilaisista lähtökohdista Puolan kahden suuren kaupungin rekonstruktio on lähtenyt. Tämä oli varsin onnistunut osa foorumin tavoitetta.

Varsova

25.-28.6. foorumi kokoontui Varsovasa, missä ohjelmistoon kuuluivat vierailut Varsovan historiallisissa kaupunginosissa tutkimassa rekonstruktion ja jälleenrakentamisen piirteitä eri näkökulmista. Koska Varsovan kaupungin rakennushistoriallinen kulttuuriperintö on enemmän tai vähemmän

män tuhoutunut toisen maailmansodan pommituksissa, suuri rooli kulttuuriperinnön osallistavuudesta suoritettiin museoissa. Foorumi vieraili mm. Warsaw Rising-museossa, missä järjestetyssä työpajassa osallistujat pohtivat sodan vaikutuksia kaupunkikuvaan ja kulttuuriperinnön tuhoutumista. Varsovan kaupunginmuseossa pidettiin esitelmää erilaisista rakennushistorialliseen kulttuuriperintöön vaikuttavista aiheista, mistä allekirjoittanut koki merkityksellisimmäksi sodan jäljet kaupunkikuvassa. Łazienkin kuninkaallisessa rakennusmiljöössä osallistujat pääsivät tutustumaan kuninkaallisen puutarhahoidon rakenteellisiin ominaisuuksiin ja käytännön työhön sekä patsaiden ehostukseen. Kuninkaallisessa puutarhassa foorumi pääsi myös istuttamaan virallisen puuntaimen osaksi puutarhaa.

Varsovassa osallistujat pitivät kukin myös ennakkotehtävänä annetun esitelmän pitämisen foorumin muille osallistujille. Esitelmien valmisteluun oli annettu ohjeistukseksi valmistaa muutaman minuutin mittainen esitys, missä käydään läpi joko yksittäisen oman kotimaan maailmanperintökohteen alkuperää tai nykyisiä kuulumisia. Foorumissa kuultiin monia mielenkiintoisia esityksiä eri maiden kohteista ja niiden hoidosta. Allekirjoittanut esitelmöi Vanhaa Raumaa rieponeesta kaavoituksesta, maailmanperintötyöhön liittyvästä strategiasta ja julkisen keskustelun vaikutuksesta.

Krakova

28.6.-4.7. foorumi kokoontui Krakovassa. Ohjelmaan kuului asiantuntijoiden johdolla opastettu kierros Krakovan historiallisessa keskustassa ja erityisesti Kzimirzin juutalaisalueella. Workshopeissa pohdittiin muun muassa teollisuuden jälkeä kaupunkikuvassa, kommunismin vaikutusta Puolan rakennusperintöön ja turismin vaikutuksia. Vierailimme Tynicinbenediktiiniläisluostarissa sekä Wieliczkan suolakäivöksessä. Käynti Wavelin kuninkaallisessa linnassa oli elämys, semminkin kun samassa paikassa järjestettiin hieman myöhemmin myös maailmanperintökomitean avajais tapahtuma, minne myös osallistuimme.

Tärkeä osuus ohjelmassa oli simulaatio maailmanperintökomitean istunnosta, jossa osallistujat edustivat jotakin komitean tämänhetkistä, arvalla arvottua jäsenmaata. Simulaation tarkoitus oli tutustuttaa osallistujat Unescon istuntojen virallisiin menettelyihin ja protokollaan. Osallistujat saivat mahdollisuuden paneutua muun jäsenmaan maailmanperintöasioihin ja pohtia ratkaisuja paikallisiin haasteisiin uusista näkökulmista. Allekirjoittanut edusti simulaatiossa (omasta mielestään onnistuneesti) Azerbaidjanian, kun taas Suomea pääsi edustamaan foorumin Burkina Fason nuorisodelegaatti. Simulaatio sujui hyvin ja komitean työmenetelmät tulivat tutuiksi.

Maailmanperintökomitean istuntosimulaatio toteutettiin jäljitellen aitoa tilannetta. Simulaatiota valvoi Unecon viralliset edustajat, jotka osallistuivat myös foorumin koko ohjelmaan. Edustajien anti foorumille

tosin oli hyvin pieni, sillä he eivät osallistuneet varsinaisesti ohjelman toteutukseen, ja varsinkin simulaatio-osuudessa heiltä olisi kaivannut enemmän ohjeistusta ja vinkkejä. Koin simulaation oppimisen kannalta kuitenkin hyödylliseksi.

Julistus ja maailmanperintökomitean istunto

Osana foorumin toteutumista, delegaattit muodostivat työryhmiä, jotka pohtivat viralliseen julistukseen liittyviä teemoja ja ilmaisutapoja. Lopullista julistusta muodostaessa kättä väännettiin paikoin sanavalinnoista ja toisaalta ydinsisällöstä. Hiomiseen ja viimeiseen versioon kului aikaa lukemattomia tunteja ja pitkälle venyneitä päiviä, mutta lopputulos miellytti sekä tuottajia että vastaanottajia. Lienee hyvän ryhmähengen mukaista, että hiomisvaiheessa kiistelivät lähinnä asiat, eivät ihmiset. Lausunnon halluttiin keskittyvän erityisesti maailmanperintökohteiden hallintaan, niiden suojeluun ja maailmanperintöön liittyvien arvojen välittämiseen seuraavalle sukupolvelle.

Julistuksessa peräänkulutettiin ennen kaikkea kulttuuriperinnön merkityksestä ihmiskunnalle, suojelemisen tärkeydestä ja kulttuurien rikkaudesta. Paikallisyhteisöjen osallistamista ja vaikutusta korostettiin. Julistuksessa vedottiin muun muassa erityisesti UNESCOon, kansainväliseen yhteisöön ja jäsenvaltioihin ponnistamaan kansainvälisen yhteistyön, tasa-arvon ja keskinäisen kunnioituksen saavuttamiseksi. Perinteisesti julistus luettiin maailmanperintökomitean istunnossa ja se saikin raikuvat aplodit

yleisöltä. Itse istuntoa nuorisodelegaattit pääsivät seuraamaan ylälehteriltä.

Nuorisofoorumiin osallistuminen oli kaikin puolin hieno ja unohtumaton elämys. Foorumi poiki lukuisia yhteistyösuhteita niin ammatillisesti kuin henkilökohtaisesti ja rikastutti kansainvälistä työskentelykokemusta. Avautuneista näkökulmista ja kontakteista on varmasti hyötyä tulevaisuudessa. Erityisesti osallistuminen maailmanperintökomitean avajaisiin ja istuntoon teki foorumista loistavan kokemuksen oman ammattiosaamisen kannalta, ja sen hyöty kantanee vielä pitkälle.

Foorumin myöhään edellisenä yönä valmiiksi saatu ja tarkkaan hiottu, jo perinteeksi tullut Declaration on World Heritage, käytiin esittämässä maailmanperintökomitean istunnossa sopivalla hetkellä.

Sadan vuoden satoa -verkkosivusto esittelee Museoviraston työtä itsenäisyyden aikana

Museoviraston uusi Sadan vuoden satoa -verkkosivusto on tietopaketti Museoviraston työstä kulttuuriperinnön vaalijana itsenäisessä Suomessa. Sivusto valottaa viraston aikaansaannoksia ytimekkäillä artikkeleilla, joiden kirjoittajina toimivat pääosin viraston nykyiset tai eläköityneet asiantuntijat. Osoitteesta sadanvuodensatoa.fi löytyvä sivusto on suunnattu kaikille kulttuuriperinnöstä kiinnostuneille. Se on osa Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa.

Kaikki tietävät Museoviraston nimeltä mutta harvempi tuntee sen toimintaa. Sivusto piirtää kuvan kulttuuriperinnön vaalimisesta itsenäisyyden ajan Suomessa, työstä, jossa katse on ollut menneestä tulevaan. Tämän päivän arvot ja valinnat muovaavat huomisen kulttuuriympäristöä. Nyt kokemamme maisema, tuntemamme kohteet kaupungeissa ja maaseudulla ovat aiempien valintojemme ja päätöstemme tuotos.

Huomio on sadan vuoden kuluessa laajentunut yksittäisistä monumenteista ja muinaisjäännöksistä laajempaan kulttuuriympäristön havainnoimiseen ja vaalimiseen. Sadan vuoden satoa on poimintoja

vuosien virrasta mutta samalla pitkäikäis-leikkaus Museoviraston työn ja toimintaympäristön muutoksiin.

Sadan vuoden satoa esittelee muun muassa arkeologisten löytöjen huippuja, rakennussuojelun onnistumisia ja kipeitä menetyksiä, restauroinnin edistysaskelia sekä vedenalaista kulttuuriperintöä. Se kertoo merkittävistä julkaisuista ja tuo esiin kiinnostavia vaiheita kulttuuriperintöalan kehityksestä ja keskeisen lainsäädännön taustoista. Sivusto katsastaa myös tulevaan; siihen, mihin kulttuuriperintötyö kenties on matkalla.

#sadanvuodensatoa

www.sadanvuodensatoa.fi

Seminaarit ja konferenssit

Urban Jewish Heritage: Presence and Absence 3-7 September 2018 Krakow, Poland

Deadline: 9th April 2018 Over the centuries, cities across Europe and around the world have been impacted by their Jewish communities; as places of both presence and absence. Being held as part of the European Year of Cultural Heritage, this Conference is dedicated to addressing Urban Jewish Heritage and the multi-layered issues it faces. From tourism and sustainability to conservation and representation, the Conference will bring together academics, planners, policy makers and community leaders to examine the pasts, presents and futures for cities with Jewish Heritage. Organised by the Ironbridge International Institute for Cultural Heritage and the Foundation for Jewish Heritage, in association with the City of Krakow and Villa Decius Association, we invite abstracts of 300 words to be submitted as soon as possible but at the latest by 9 April 2018. Please visit our website for more details: www.urbanjewishheritageconference.wordpress.com

20th International Assembly and Symposium of the Romualdo Del Bianco Foundation, "HERITAGE for PLANET EARTH 2018", 3-4 March 2018

The Fondazione Romualdo Del Bianco and its International Institute Life Beyond Tourism® are pleased to inform and invite you to the Symposium HERITAGE for PLANET EARTH 2018, to be held during the 20th International Assembly of the Romualdo Del Bianco Foundation, in Florence (Italy), on 3-4 March 2018.

2018 edition of "Heritage for Planet Earth" Symposium presents 3 different sessions: Tourism market trends : to manage or to be managed Digital technologies: saving identity or feeding globalization? Smart city and heritage conservation by means of modern building technologies

15th December 2017: abstract submission. 15th January 2018: notification of the abstracts acceptance on the conference webpage 20th February 2018: final papers submission for ISBN e-book conference proceedings

Osaston seuraavassa lehdessä luvassa juttua
ICOMOSin yleiskokouksesta Delhistä.

ICOMOSin Suomen osasto ry toivottaa kaikille
jäsenilleen hyvää joulua ja rauhallista uutta vuotta!

ICOMOSin SUOMEN OSASTO r.y.
ICOMOS Finska nationalkommittén r.f.
The ICOMOS Finnish National Committee
INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

ICOMOSin Suomen osasto r.y
Tieteiden talo
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki